

Posudek vedoucího bakalářské práce

Autor posudku: Jiří Koubek

Název práce: Vývoj bulharských politických stran a stranictví po r. 1989

Autorka práce: Marie Stojanová

Předkládaná práce je pokusem o stranicko-systémovou analýzu země, která před badatele klade řadu nástrah: na jednu stranu vcelku koncentrovaný a stabilní formát, na druhou stranu vnitřní frakcionalizace stran, personalizace politiky a z toho pramenící fluidita. Jestliže jeden pól (levice) zůstává, alespoň navenek, pevným bodem stranického systému, nestabilita pravice staví pozorovatele před kuncovkou otázkou, zda máme co do činění se stranickým systémem v rekonstrukci či konstrukci. Tato otázka vůbec není scholastická, protože obsahuje zásadní implikace pro soud o konsolidovanosti bulharského stranického systému.

Autorka přesto volí jako základní osnovu Sartoriho teorii, která v sobě nese jisté břemeno v podobě structured-party-system-bias a která je užitečná právě pro studium konsolidovaných systémů. Mimo toho v kombinaci s Bulharskem (ale také například Maďarskem) před analytika staví jednu past navíc: jak vysvětlit trvale vysokou míru polarizace v podmínkách systému, který rozhodně nevykazuje většinu znaků Sartoriho polarizovaného pluralismu?

Bulharský politolog Karasimeonov se tuto past snaží obejít tím, že Bulharsko prostě řadí jako polarizovaný pluralismus. Marie Stojanová s tímto pojetím oprávněně polemizuje. Textu by šlo dokonce vytknout, že se na tento aspekt nekoncentruje ještě úžeji a soustavněji, a nechává se možná zbytečně rozptýlit některými dílčími prvky, jejichž relevance v tomto ohledu není zcela jednoznačná.

Již samotná struktura práce takovou soustředěnou kritickou reflexi komplikuje. Vcelku obsáhlá teoretická kapitola se vedle Sartoriho teorie zaměřuje též na typologii frakcí z pera F. Bouceka a charakteristiku bulharské tranzice a volebního systému.

Následuje kapitola nazvaná Bulharské politické strany, která poněkud připomíná skripta typu Komparace politických systémů xy, kde politické strany jsou představeny v podobě stručných a nutně poněkud povrchních medailonků. Tento postup však lze ospravedlnit – a u bakalářské práce i tolerovat – s tím, že bulharské realie jsou v českém prostředí velmi málo známé a že taková pasáž je pro alespoň hrubou expozici aktérů nezbytná.

Další kapitola se věnuje vývoji stranického systému a je členěna chronologicky po jednotlivých funkčních obdobích. I ona slouží jako elementární zasvěcení zcela nedotčeného čtenáře do vnitropolitického vývoje Bulharska mezi lety 1989 a 2013.

Analyticky mnohem bohatší a celkově vůbec nejzdařilejší je kapitola pátá, která se zaměřuje na polarizaci systému, fenoménu silných lídrů, frakcionářství, otázku re/konstrukce systému, úlohu nacionalismu a další. Všimá si též relativní slabosti levice (a sestupné tendence od 90. let), což je opět v příkrém kontrastu s Karasimeonovou diagnózou „hegemonie levice“, která přinejmenším vyvolává otázku po concept stretching. Karasimeonov, pravda, vztahuje svou tezi jen na první polovinu 90. let, ale v tom přesně leží součást problému: lze vůbec rozumně hovořit o „hegemonii“ ve stranicko-systémovém smyslu v časovém intervalu 5 let, a to navíc v podmínkách fluidního stranického systému

země v (a bezprostředně po) tranzici? A to zcela necháváme stranou otázku vhodnosti užití termínu „hegemonie“ autorem, který se opírá o Sartoriánskou osnovu, v níž je celý jeden typ nesoutěživých stranických systémů označen jako hegemonický.

Práce obsahuje celou řadu zajímavých analytických postřehů (ukotvených v evidentně vynikající znalosti bulharských politických a kulturních reálií), které však autorka v textu nedokázala dostatečně silně a strukturovaně exponovat a vzájemně propojit.

Doporučuji práci k obhajobě s hodnocením **velmi dobře**.

V Praze dne 30. 8. 2013